

De Nederlandse bonte geit: ras van het jaar 2016

De laatste acht tot tien jaar is er een sterk dalende trend te zien in de Bontegeitpopulatie. Vijf jaar geleden was dat een reden om het ras zeldzaam te verklaren. Omdat de situatie niet verbeterd is, vond de SZH dat dit ras extra aandacht nodig heeft. Gelukkig heeft ze daar een instrument voor: uitroepen tot ras van het jaar.

Hoewel de geitenmelkindustrie het goed doet, lijkt de Bonte melkgeit daar niet van te profiteren. Het ras moet het vooral hebben van hobbyhouders en kinderboerderijen. Dat maakt het voortbestaan van het ras kwetsbaar. Extra aandacht voor een ras en zijn gebruiksmogelijkheden kunnen een goede stimulans betekenen voor het (gaan) houden van een ras.

Even voorstellen

De Nederlandse bonte geit is een kortharige melkgeit met een goed ontwikkelde uier die

zacht aanvoelt. De spenen staan net iets binnen de uier en wijzen loodrecht naar beneden. Het dier heeft voldoende bespiegeling om goed als melkgeit te kunnen functioneren. Met een schofthoogte van ongeveer 80 centimeter staat het dier hoog op de benen. Het is langgerekt en wigvormig en de juiste verhoudingen tussen de lengte, hoogte en breedte zorgen ervoor dat het dier een solide en enigszins open bouw heeft. De kop van het dier is sprekend en fijn besneden. Het dier heeft een recht neusbeen en door de brede bek en goed

ontwikkelde kaken kan de geit het voedsel dat nodig is voor de melkproductie, makkelijk tot zich nemen. Binnen het ras komen bruinbonte en zwartbonte dieren voor.

Neem een geit

‘Neem een geit’ is niet alleen een leuke titel voor een boek, maar ook een advies dat onze voorouders ter harte genomen hebben. Melk van de eigen geit zorgde als ingrediënt van pap en sausjes voor een belangrijke eiwitaanvulling op het groenten- en aardappeldieet en voor kleine kinderen betekende de ruime hoeveelheid melk die voorhanden was, een goede start. De bokjes, een onvermijdelijk bijproduct van het op gang brengen van de melkproductie, en de niet zo goed melk producerende geiten zorgden voor een welkome bout.

Geiten zijn makkelijk bij huis te houden. Je had geen grazige weide nodig, alleen een stukje grond waar toch al allerlei groen groeide. Of het nu struiken waren of planten, de geit wist er wel raad mee. Het dier was niet alleen de koe voor het minder welgestelde gezin, maar ook het speelmaatje van de kinderen. Zo worden ze vaak op oude schilderijen bij spelende kinderen afgebeeld. Soms compleet met de bokkenkar, een favoriet vervoersmiddel voor de jeugd van toen.

Of toch niet?

Geiten mochten dan populair zijn bij het eenvoudige gezin, maar dat waren ze niet bij de grootgrondbezitter. Want juist dat

Bonte geiten in de wei

s van het jaar Ras van het jaar Ras van het jaar

Wilma Taks

Kop van een Bonte geit

vermogen van geiten om ook te kunnen leven van blaadjes en takjes van bomen maakte dat bos- en landgoedbezitters het dier verfoeiden. Deze 'alles-wat-groen-is-etende' dieren konden grote schade aanrichten in hun groentetuinen en bossen. Het dier kreeg zo een slechte naam.

Toch werden tot in de 19e eeuw veel geiten

Bonte geit op kinderboerderij Elsenhove in Amstelveen

NME Amstelveen

gehouden op kleine boerderijen en door arbeiders, als de 'koe van de mindere', vooral in de oostelijke provincies van Nederland. In Holland en Zeeland waren de ongehoorde Bonte geiten populair en in Noord-Holland begraasde dit type de dijken en kades.

Nieuw bontjasje

De Bonte geiten van de schilderijen van vroeger zijn er niet meer. De huidige Nederlandse bonte geit stamt af van landgeiten die gekruist waren met witte melkgeiten. Vooral de koebonte Zeeuwse landgeit heeft aan de basis gestaan van de huidige Nederlandse bonte geit. Eind jaren zeventig begonnen enkele enthousiaste geitenhouders bonte dieren aan te houden en te verbeteren in type en melkproductie. Daarbij diende de Nederlandse witte geit als voorbeeld en die werd soms gebruikt voor bloedverversing en verbetering van het ras. Dit heeft geresulteerd in zeer goede bonte dieren die qua type waardige melkgeiten zijn. Al met al interessante dieren voor zowel hobbymatige als bedrijfsmatige geitenhouders.

In 1980 heeft de Nederlandse Organisatie voor Geitenfokkerij (NOG) het bonte ras erkend en een nieuw stamboek- en registerboek toegevoegd aan hun registratie. Vanaf die tijd werd er op de kenmerken geselecteerd. In eerste instantie werden er drie kleurschakeringen erkend: zwart-, bruin- en blauwbont. Al snel werd besloten alleen de zwartbonte en bruinbonte met een scherpe aftekening te accepteren.

Vort met de geit!

Nu is het de uitdaging het ras breed uit te zetten. Aan de geit zal het niet liggen. Er zijn

Hans Krudde

Bonte geit, nieuwsgierig naar de andere kant van het hek

nauwelijks dieren te noemen die ondernemer en inventiever zijn dan geiten. Dat is het leuke van Bonte geiten, trouwens ook van haar zeldzame zusters en broeders, de Nederlandse landgeiten en Toggenburgers. Nu moeten alleen wij nog ontdekken wat de Bonte geit ons te bieden heeft.

De rasvereniging erkent het belang van het promoten van het ras. Zo willen ze kinderen met de Bonte geit vertrouwd maken en deze generatie enthousiasmeren en zo de geit een toekomst geven. Omdat het ras populair is op kinderboerderijen, zien zowel de NOG als de SZH kansen voor samenwerking van de rasvereniging en kinderboerderijen en om daar het ras te etaleren. Daarnaast is promotie onder melkgeitenbedrijven belangrijk. Kortom, 2016 wordt een jaar waarin de pr, de fokkerij en de gebruiksdoelen van de Bonte geit aandacht krijgen. Houd de website www.szh.nl > ras van het jaar, maar in de gaten.

De NOG viert in 2016 haar honderdjarig bestaan en de SZH haar veertigjarig bestaan. Viert u mee? Laten we er voor de Bonte geit, de NOG en de SZH een bijzonder jaar van maken. ●